

Ajánlás, a közelgő magyar gazdasági védelmi cselekvési tervhez

Recommendation to the forthcoming Hungarian economic protection action plan

Drótos László,

a volt Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesület alapító alelnöke,

laszlo.drotos@gmail.com

A jelenlegi, törvényszerűen bekövetkezett és egy halálos vírus-járvánnyal megtetőzött világgazdasági válság hatásának súlyos következményeinél csak az lehet az emberiség nagyobb tragédiája, ha mindennek a tapasztalataiból a politikai elit most sem képes tanulni. és erőszakoltan megy tovább az eddigiekhez hasonló hibás úton. Ez hazánkra – az elmúlt több évtizedes tapasztalatok alapján, köztük a termelőerővel való torz gazdálkodásban – különösen érvényes. A jelenlegi állapotok és annak kezelési gyakorlata fényes bizonyíték arra, hogy a paradigmaváltás elkerülhetetlen, és ehhez egy új, 21. századi „felvilágosodási” eszmére van mielőbb szükség.

Mindenekelőtt a bajok legfőbb okozójával kell leszámolni. Vagyis meg kell teremteni a természettudományok gyorsuló, globális előre haladásának és a társadalom berendezkedésének, a közgondolkodásnak, az uralkodó értékrendeknek mostanra ismét durván felborult egyensúlyát. A bőséges történelmi tapasztalatokat is felhasználva ismét rangján kell kezelni az olyan, mindinkább elhanyagolt közösségi értékeket, mint a szolidaritás, az igazságosság, az őszinte párbeszéd fontossága, a szakmaiság szükségessége, az ökológiai szempontok tiszteletben tartása, az egyszemélyi hatalomgyakorlás terhei, a különböző, beigazolódott téveszmék ráerőltetése a tömegekre, a nemzetvezető elit alkalmasságának hiányai, stb. Ezek figyelmen kívül hagyása következtében ugyanis, a magyar gazdaságra és a nemzeti iparra is lecsapódóan – gyakorlati tapasztalataim szerint, immár negyven esztendeje, a jobbító szándékú figyelmeztetések ellenére, – súlyos emberi, anyagi veszteségekkel járó, sorozatosan téves döntések születtek. Mai sorsunk kialakulása tehát elkerülhetetlen volt. Okozóit, elsősorban a nemzet vezető elitje körében kereshetjük. Fontosabbak azonban ma a felelősök nedvesítésénél a tennivalóink reális kialakítása, a múlt tapasztalatai, tanulságai helyes mérlegelése és hasznosítása.

*

Napjainkban, a nagy bajba került társadalmak mindegyike, de a szigorú karanténba zárt korosztályom tagjainak többsége is növekvő aggodással, sokat töprengünk a jövő kilátásairól. Jó hallani a fokozódó lakossági szolidaritás szép példáit, a megfelelő utakat kereső állami, vállalkozói igyekezetekről, köztük a gazdaságvédelmi akciók elképzeléseiről. Én ez utóbbihoz szeretnék ajánlással hozzájárulni.

A koronavírus-járvány váratlan megjelenése előtt jóval korábban hallhattunk már a fennálló rendszereinkben ciklikusan bekövetkező, közelgő újabb gazdasági világválságról. A folyamatot meghatározó, befolyásolni képes erők, a legfejlettebb országok kormányai, a pénzügyvilágot uralók többen is, különböző módon készültek az újabb gazdasági krachnak a kezelésére. (Például az USA elnöke a külföldre

települt vállalataikat tervezi visszahívni, Anglia felbontotta korábbi szoros kapcsolatát az Európai Unióval stb.) Minden esetben a nemzeti gazdasági önvédelmet, az eddigieknél megbízhatóbb önellátás megteremtését, a nemzeti érdekek erősödését, a saját tartalékok, lehetőségek maximális kihasználási törekvését lehetett, már az előkészületekből is érzéklni. Most, a vírus gyors terjedése okozta rémület, ezt a döntéshozói magatartást – láthatóan és szükségszerűen – még tovább fokozza.

A gyökeresen megváltozott világhelyzet minden bizonnyal hazánkat is valami hasonló magatartásra gazdaságpolitikára kötelezi majd. Elő kell venni és hasznosítani szükséges tehát az eddig nem sokra becsült rejtett tartalékainkat is. Meg kell szüntetni a gazdasági téren is a teljes kiszolgáltatottságunkat, a külföldi monopóliumoktól való szoros függőségünket. Ebből is ered napjaink egyik botránya, mely szerint iparunk drasztikus leépítése folytán, többek között az egykori versenyképes orvosi eszközök gyártása megszüntetésének következtében most a kormánynak keleti országokba kell kuncsorognia a legegyszerűbb eszközökért. A valóságos újra iparosítás tehát elkerülhetetlen! A rendkívül súlyossá vált helyzetben, a kormány által készített gazdaságvédelmi akció tervben a következő lehetőségünk feltárását és hasznosítását javaslom egyik célkitűzésként:

Mint egykori, hosszú évtizedeken át ipari vezető, majd a Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesület alapító alelnöke ismeretébe kerültem több olyan jelentős értékes, a korábbi években keletkezett, és működtetett, de eddig hazánkban elfeledett, elhanyagolt, „ócskaságnak” tartott szellemi, tárgyi eszköznek, alkotásnak, ötletnek, tervnek, kutatási eredménynek, tapasztalatnak, amelyeknek egy részét – legalább is szükségből – még jó ideig hasznosítani, revitalizálni lehetne, akár a legkorszerűbb termékek előállítására is. A fejlett ipari országok jó példái alapján eddig tett ilyen irányú javaslataink, sajnos nem találtak a hazai döntéshozók támogatására. Úgy gondolom, hogy most a „szükségből erényt kovácsolhatnánk”. Különösen igaz ez ott, azokon a területeken, ahol az elmúlt évtizedekben pazarlóan, gondatlanul bántunk a kínálkozó értékeinkkel és még fellelhetők a hasznosítható maradványaik. Például a mi térségünkben csak a Miskolci Egyetemenél elfekszenek jelentős és ígéretes földtani, anyagtudományi kutatások egyebek között a karbon-semleges acélgyártás témájában. Vagy, – a halmozottan hátrányossá vált – térségünkben óriási kiterjedésű elhagyott ipari-területek, ipari infrastruktúrák, hatalmas építmények, használható berendezések várnak még jelenleg is sorsukra, amelyek tízezreknek teremthetnének új munkahelyet, viszonylag szerény anyagi és megfelelő kreatív szellemi ráfordítással, vagyis a legjobb „emberi-erőforrás” kellő motiválásával.

- *Most meg kell ragadni minden elérhető lehetséges eszközt a nemzet kritikus gazdasági helyzetének megoldásához.*
- *Az emberi élet védelme és mentése után, a hazai reálgazdaság, a nemzeti ipar újraépítése, az anyagi alapok biztonságos megteremtése legyen a kormányzati munka következő prioritása.*
- *Tisztában vagyok azzal, hogy javaslatom nem egy egyszerű kérdés, a remélhető előnyei mellett, kockázata is vannak. Érdemes lenne azonban – szorult helyzetünkben – a hozzáértőknek ezt a potenciális alternatívát is komolyan mérlegelni! Többünk meggyőződése, hogy hazánk most akkor tudna a „szükségből erényt kovácsolni” ha a kormány támogatásával és szakmapolitikai koordinálásával az érintett települések vezetői, helyi szakemberek bevonásával, a lakosság*

támogatásával mielőbb megalkotna egy választási ciklusokon átívelő országos és helyi stratégiát, benne egy korszerű iparfejlesztési programot.

Nyilvánvaló, hogy mind ezeknek feltételei vannak, amelyek közül hármat külön is ki kell emelni:

- *Az egyik a bizalmi tőke szükségessége, amelynek gyengeségét most a járvány okozta pánik hangulatban különösen érezhetjük.*
- *A másik a szakmai szakszerűség a döntéshozók szintjén, amely különösen gazdasági kérdések tekintetében ma erősen féloldalas a reálgazdaság rovására. Egy amerikai topmenedzser a következőket írja a saját tapasztalatairól: „Azt azonban határozottan vallom, hogy országos vezetésünkben túl sok a jogász, a gazdasági élet pedig nincs kellő súllyal képviselve.” Sajnos ez nálunk is hasonlóan van.*

A magyar gazdaságpolitikában több mindent a csúcsáról a talpára kell állítani ahhoz, hogy versenyképessé válhassunk. Többek között megfelelő helyet kell adni az egészséges technokráciának; a fogyasztás, az elosztás elsődlegességének beállítottságát meg kell előznie a javak megtermelésének fontossága; a monetáris, fiskális kormányzati gyakorlatot, a termelő erőkről, a reálfolyamatokról való megfelelő gondoskodás kell.
